

Sändlista

Bildande av biotopskyddsområdet Lera kalkkärr i Linköpings kommun

Länsstyrelsen Östergötlands beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 11 § miljöbalken och 7 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ett område inom fastigheten Lera 5:4 som biotopskyddsområde med syfte enligt nedan. Arealen är 1,6 ha. Biotopskyddsområdets namn ska vara Lera kalkkärr. Områdets gräns är markerad på bifogad karta, bilaga 2.

Syfte

Syftet med Lera kalkkärr biotopskyddsområde är att bevara ett mycket värdefullt område som bl.a. hyser en rik orkidéflora och snäckfauna. Syftet ska nås genom att kalkkärret sköts med röjning och slätter, alternativt bete. En beskrivning skötselmetoder redovisas i bilaga 3.

Motiv för beslutet

Det berörda området är ett kalkkärr med den speciella flora och fauna som är knuten till denna sällsynta biotop. Kärret utgör livsmiljö för ett flertal rödlistade växt- och djurarter. Området behöver skötas med slätter eller bete för att naturvärdena ska bevaras. Området hör till biotopen Rik- och kalkkärr i jordbruksmark enligt förordningen om områdesskydd. I det europeiska naturskyddsnätverket Natura 2000 klassas biotopen som naturtypen Rikkärr (7230). Området har sedan tidigare skydd som Natura 2000-område med den utpekade naturtypen rikkärr och de utpekade arterna smalgrynsnäcka och kalkkärrsgrynsnäcka.

Kalkkärrarna i länet återfinns främst på den kalkrika östgötsläätten. Många av de östgötska kärrarna har förstörts genom utdikning under 18- och 1900-talen. Igenväxning på grund av upphörd hävd är en annan viktig orsak till biotopens kraftiga tillbakagång. Kalkkärr som hävdas traditionellt med slätter eller bete är en naturtyp som inte längre är ekonomiskt lönsam att bruka. Idag återstår mycket få kalkkärr på Östgötsläätten och dess närområde, de flesta små och isolerade från varandra. Den sammantagna ytan av hävdade kalkkärr i länet är idag försvinnande liten. Det är av naturvårdsskäl och odlingshistorisk synpunkt mycket angeläget att kalkkärr bevaras för framtiden. Denna naturtyp utgör livsmiljö för många utrotningshotade växter och djur.

Biotopskyddsbestämmelser, samt Natura 2000

Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken gäller att arbetsföretag som kan skada naturmiljön inte får utföras inom biotopskyddsområden. Exempel på arbetsföretag som kan skada naturmiljön inom biotopskyddsområdet Lera kalkkärr är:

- skogsbruksåtgärder
- användning av bekämpnings- eller gödselmedel
- uppodling
- upplag av skogs- och jordbruksprodukter
- grävning, schaktning
- vattentäkt eller dikning
- markbearbetning
- tippning av sten eller jordmassor
- uppförande av bebyggelse och anläggningar
- ledningsdragning
- körning med motorfordon som gör skada på marken

Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken får Länsstyrelsen efter särskild underrättelse vidta de åtgärder som behövs för att vårda området. De skötselåtgärder som behövs redovisas i bifogad beskrivning (bilaga 3).

Området är också Natura 2000-område med namnet Lera kalkkärr (SE0230392) för vilket särskilda skyddsbestämmelser gäller parallellt med biotopskyddet. Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 ska uppnå eller bevara ett gynnsamt tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder, innanför eller utanför Natura 2000-området, som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § första stycket miljöbalken. Natura 2000-området Lera kalkkärr och hot mot de värden som skyddas specificeras i en s.k. bevarandeplan för området (tillgänglig på Naturvårdsverkets hemsida via "Kartverket Skyddad natur").

Medgivande

Ägare och innehavare av särskild rätt till marken har lämnat skriftligt medgivande om bildande av biotopskyddsområdet 2020-09-09.

Remissynpunkter

Förslaget till beslut har skickats på remiss till markägare, övriga sakägare samt till Jordbruksverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Trafikverket, Linköping kommun, Tekniska verken i Linköping AB, Föreningen Östergötlands Flora, Naturskyddsföreningen Östergötland och Naturskyddsföreningen i Linköping.

Remissvar har inkommit från Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Linköpings kommun och Trafikverket. Jordbruksverket meddelar att de avstår från att yttra sig och Trafikverket att de inget har att erinra mot förslaget. Skogsstyrelsen ställer sig positiv till bildandet av biotopskyddsområdet i syfte att bevara den speciella livsmiljö som ett flertal hydrofila och hävdberoende arter är beroende av och tillstyrker presenterat förslag till beslut. Sveriges geologiska undersökning noterar att det föreslagna biotopskyddsområdet ligger inom grundvattenförekomsten Vreta Kloster, WA26282050, som är en sedimentär bergförekomst och påpekar att kalkkärr utgör exempel på grundvattenberoende terrestra ekosystem och SGU uppmanar därför

länsstyrelsen att undersöka om Lera kalkkärr ska läggas till som ett grundvattenberoende terrestriskt ekosystem till grundvattenförekomsten Vreta Kloster, och redovisas i VISS. Linköpings kommun ser mycket positivt på att området skyddas då det är ett av kommunens finaste kalkkärr och har klass 1 i kommunens naturvårdsprogram, samt konstaterar att kärrartade miljöer även finns på andra sidan av väg 34 där kommunen samarbetar med markägare om stängsling och röjning samt hoppas att båda områdena kan utveckla naturvärden med förbättrad skötsel.

Tekniska verken har via ledningskollen.se meddelat Länsstyrelsen att de har ledningar invid biotopskyddsområdet längs väg 34. I beslutet anges under övrigt nedan att dessa ska kunna skötas men att samråd om arbetenas utförande ska tas med Länsstyrelsen om områden bortom vägområdet innanför biotopskyddsavgränsningen behöver tas i anspråk vid åtgärder.

Övrigt

Utmärkning i terrängen av gränsen för biotopskyddet ska ske.

Biotopskyddet är förenligt med kommunens översiktsplan.

Inga registrerade fornlämningar finns i området.

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen. Fornlämningar får inte rubbas, tas bort, grävas ut, täckas över, bebyggas, planteras eller på annat sätt ändras eller skadas. Skyddet gäller såväl de synliga lämningarna som de under markytan.

Tekniska verken har ledningar vid väg 34, östra sidan, nära gränsen av biotopskyddsområdet. Ledningarna ska kunna underhållas och repareras. Om arbeten innebär att områden bortom vägområdet innanför avgränsningen av biotopskyddsområdet behöver nyttjas ska dock samråd först tas med Länsstyrelsen angående arbetenas utförande.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen, se bilaga 4. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. Beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsrådet Ann Holmlid med naturvårdshandläggaren Olle Jonsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillförordnade enhetschefen Ulrika Larsson, samhällsbyggnadsdirektör Jan Persson, länsjuristen Marielle Pettersson, lantbrukskonsulenten Matilda Hansen och antikvarien Malin Svarvar medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Sändlista
2. Beslutskarta
3. Beskrivning av skötselåtgärder
4. Hur man överklagar

Bilaga 1

Sändlista

Patrik och Frida Kagevir (kagevir@outlook.com)

Tekniska verken i Linköping AB (Miriam.G.Carlsson@tekniskaverken.se)

Jordbruksverket (jordbruksverket@jordbruksverket.se)

Naturvårdsverket (registrator@naturvardsverket.se)

Riksantikvarieämbetet (registrator@raa.se)

Skogsstyrelsen (skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se)

Sveriges geologiska undersökning (sgu@sgu.se)

Trafikverket (trafikverket@trafikverket.se)

Linköping kommun (kommun@linkoping.se)

Föreningen Östergötlands Flora (mail@ostgotaflora.se)

Naturskyddsföreningen Östergötland (goran.toss@gmail.com)

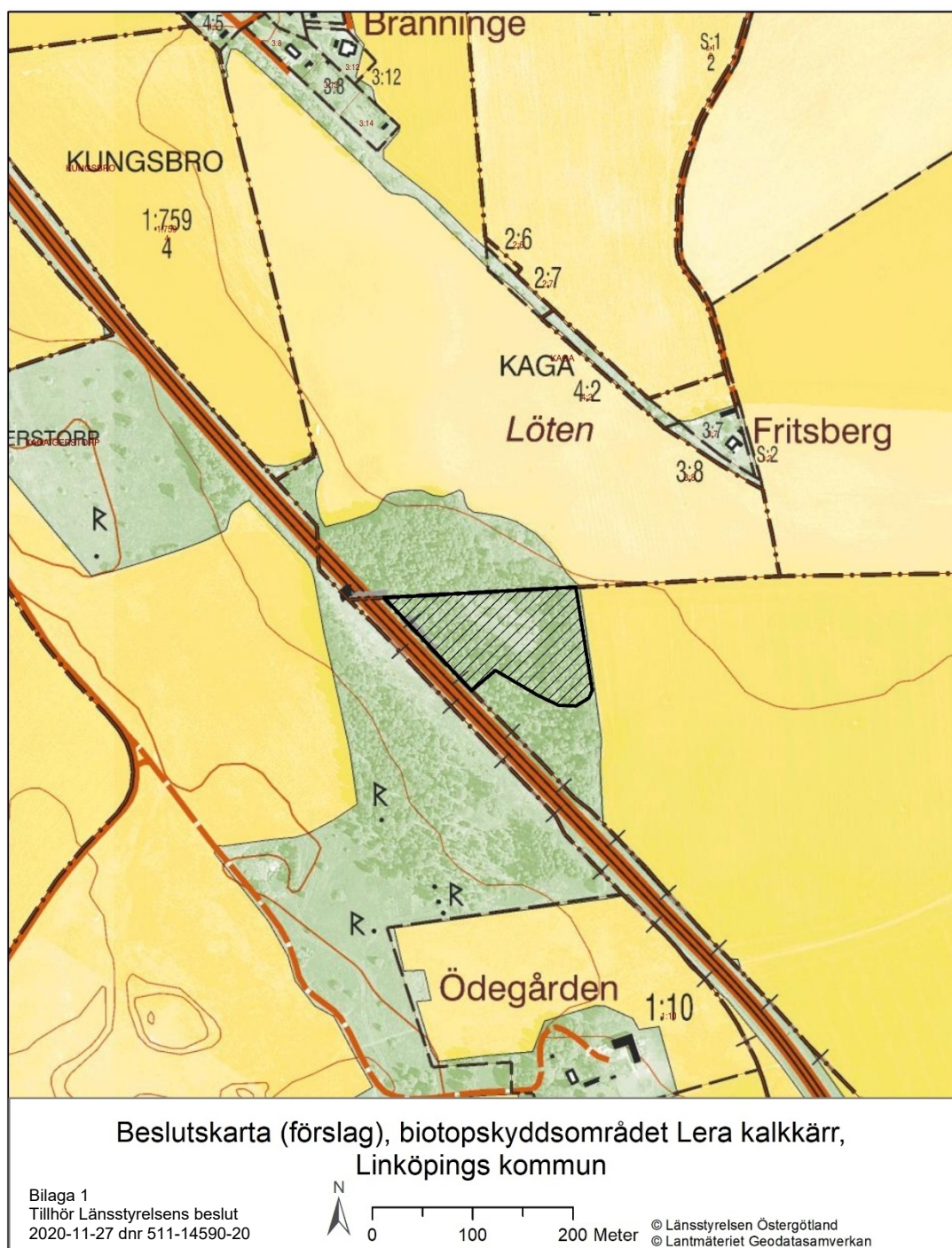
Naturskyddsföreningen i Linköping (naturskyddsforeningen.linkoping@gmail.com)

Naturreservatsförvaltningen, ulrica.sward@lansstyrelsen.se;
lisa.johansson@lansstyrelsen.se

Länets författningssamling

Tidningskungörelse

Bilaga 2

Beskrivning och skötselåtgärder för biotopskyddsområdet Lera kalkkärr

Beskrivning (i huvudsak från Natura 2000-områdets bevarandeplan)

I ett litet skogsområde rakt väster om Lera-gårdarna i slättområdet nordväst om Linköping finns kvar delar av ett kalkkärr i svag nordostsluttning. Det är främst i den nedre halvan av sluttningen som grundvatten strömmar fram. Efter 2005 har delar av skogen inom den del som är Natura 2000-område röjts och öppnats upp för att åter slåttas, efter en längre tids igenväxning. Här finns flera arter av den artrika kalkkärrfloran kvar med bland annat rikligt med kärrknipprot. Den blötaste och artrika delen finns idag i norra kanten gränsande till en tidigare täkt av kalklera. Här finns glesnande tuvor av axag och andra arter är darrgräs, knagglestarr, slätterblomma, hirsstarr och vattenklöver. Vid en florainventering i området under 1996 hittades även bland annat gräsull, slankstarr, blodnycklar, skogsknipprot, rosettjungfrulin och klasefibbla (nära hotad, NT). Flugblomster och blodnycklar återfanns i området 2017. Smalgrynsnäckan hade vid inventering 2005 en god populationsstatus. Kalkkärrsgrynsnäckan (NT) som tidigare hittats i området återfanns inte vid den senaste inventeringen men arten är lätt att förbise så det är mycket möjligt att den fortfarande förekommer inom området.

I Natura 2000-bevarandeplanen anges prioriterade bevarandevärden naturtypen rikkärr (7230) samt förekomsterna av kalkkärrsgrynsnäcka (1013) samt smalgrynsnäcka (1014). Naturvärden som främst ska bevaras och utvecklas är en öppen och hävdad rikkärrsyta med inslag av lövträd som vide och sälg. Som prioriterade åtgärder i bevarandeplanen anges fortsatt hävd av området genom slåtter och/eller extensivt bete samt att återställa hydrologin om utredning visar att en sådan återställning är möjlig. En långsiktigt hållbar förvaltning utav hela området anges, vilket t.ex. kan ske om området får skydd som biotopskyddsområde. Förutom värdena nämnda ovan finns även värden knutna till triviallövträd och tall i sumpskog, men rikkärrsvärdena är de mest bevarandeangelägna. Enstaka granar växer i området, några döda som har vissa värden som födosöksplats för hackspettar m.m. Utanför östra gränsen av området löper ett dike intill vidsträckta åkrar, och i väster ligger väg 34.

Tabell 1. Rödlistade arter, fridlysta arter och N2000-arter som påträffats i biotopskyddsområdet Lera kalkkärr i sen tid (efter 1994). Till detta kommer en lång rad andra typiska arter för kalkkärrsmiljö (några anges i texten ovan). Förkortningar: NT=rödlistad missgynnad; N2000=Natura 2000-art; F=fridlyst.

Art/taxa	Vetenskapligt namn	Kategori	kommentar
Smalgrynsnäcka	<i>Vertigo angustior</i>	N2000	
Kalkkärrsgrynsnäcka	<i>Vertigo geyeri</i>	NT, N2000	Kan vara utgången
Klasefibbla	<i>Crepis praemorsa</i>	NT	
Blodnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>cruenta</i>		
Kärrknipprot	<i>Epipactis palustris</i>	F	
Sommarfibbla	<i>Leontodon hispidus</i>	NT	
Nästrot	<i>Neottia nidus-avis</i>	F	
Flugblomster	<i>Ophrys insectifera</i>	F	

Mål med skötselåtgärder

- Ett i huvudsak öppet, välhävdat kalkkärr. Enstaka videbuskar förekommer, särskilt som bryn mot kanterna. Rikkärr med lövsumpskog kan förekomma kring de öppna delarna.
- Området hyser en typisk fauna och växtlighet knuten till kalkkärr inklusive livskraftiga bestånd av rödlistade arter, Natura 2000-arter och fridlysta arter
- Området har god hydrologisk status för biotopen rikkärr.

Restaureringar

Rikkärret bedöms idag (2020) ha gott bevarandetillstånd i de delarna som restaurerats under 2000-talet och där skötsel med slätter pågår. Sumpskogen kring kärret har både sumpskogsbevarandevärden och rikkärrsbevarandevärden. Rikkärret kan gärna ökas genom att sumpskogen öppnas upp ytterligare.

- Utglesning (till exempel genom naturvårdshuggning, ringbarkning, röjning) i träd och buskskiktet kan göras för att öka arealen öppet rikkärr (särskilt i delar där rikkärrsflora redan förekommer). Spara enstaka videbuskar mot kanterna. Hänsyn tas till äldre lövträd vid åtgärder.
- Utreda om det finns behov/möjlighet till hydrologisk restaurering. Om utredning visar att det är möjligt kan restaurering göras för att återställa hydrologin inom området. Påverkan får inte ske utanför biotopskyddsområdet om inte sådan godkänts av berörda mark- och sakägare.

Löpande skötsel

- Återkommande slätter, årligen eller med lämpliga årsintervall. Alternativt kan området skötas med bete.
- Stängsling och andra anordningar för betesdrift kan göras om beteshävd skulle införas.
- Röjning av buskar, vass, kaveldun etc. kan göras om sådan oönskad växtlighet etablerar sig och kan försämra kalkkärrets bevarandetillstånd.
- Granar som är nyangripna av barkborre kan fällas och barkas om de bedöms utgöra risk för spridning till omgivande skog. Stammar dras undan från ytor med kalkkärrevärden.
- Innan för östra gränsen kan ett ca 7-8 m brett bryn skapas, där träd som saknar naturvärden tas bort, medan buskar och vissa lövträd m naturvärden med naturvärden prioriteras.
- Gränsmarkering och underhålla av sådan.

kt
skikt
kt

Karta. Ortofoto över förslag till biotopskyddsområdet Lera kalkkärr (inringat med vit linje 1,6 ha).

Bilaga 4

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet skickas med vanlig post till **Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping** eller med e-post till **ostergotland@lansstyrelsen.se**.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. För offentlig part räknas dock treveckorsfristen från den dag då beslutet meddelades. Om överklagandet har kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till mark- och miljödomstolen. I överklagandet ska du ange vilket beslut som överklagas och hur du vill att beslutet ska ändras. Ange även namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Om du behöver fler upplysningar kan du vända dig till Länsstyrelsen.